

סוכה פרק ראשון סוכה

א א ב מו"י פ"ה מה"ל
סוכה הלכה כג סמג
עשין מנן טו"ע א"ח ס'
תרכ סעף א':
ב ג מו"י פ"ג מהלכות
טומאת מת הלכה א'
סמג עשין נ"א:

רבינו הגנאל

שהן טמאות ועל של
טבריא שהן טהורות, ועל
מה נחלקו על שאר
מקומות. ר' דוסא סבר
כיון דליכא דיתבי עליהן,
אי"ג דמיטמו טמא מת
לא מיטמו מדרס, דגרסינן
בבבא פ"ק בא סימן
התחתון יש שטמא טמא
מת ואינו מטמא מדרס,
לא תייתי סאה ותרקב, דתניא
והירושב על הכלי אשר
יש בו ערוץ הוב, יכול
כפה סאה או תרקב וישב
עליו יכול יהא טמא,
ת"ל אשר ישב עליו
הוב טמא, מי שמיחד
לישיבה, יצא סאה ותרקב
שאר ישב עליו, ואתריס
לו עמוד ונעשה מלאכתו.
וחכמים אומרים כיון
דאיכא דמיקרי ויתבי
עליהו, כדאושא טמא
שהן עשירות ליישבה.
ואקשינן עלה וכי סבר ר'
דוסא שהחוצלות מקבלי
ההיתא, והתניא בן יהוה
ר' דוסא אומר כדברי
ר' ישמעאל כי החוצלות
מסככין בהן בין (ארוכה)
(ארוכה) בין גדולה, וכל
שמשככין בה אינה מקבלת
חוצלות, ושניקן זה דמין
למה גדנפא. ומתביין על
ר' שמעון בן לקיש,
חוצלות של שעם ושל
גמי ושל שק ושל ספירא
מטמא טמא מת דברי
ר' דוסא. בשלמא למ"ד
מרוובלי של שעם ושל
גמין, חזו לתופרין ולעשות
מהן בנאתא, פיר' כלכלה
דפירי. של שק ושל
ספירא, חזו לעשות כסוד
לגולאקי וצני, ופ"ן שקים
של שעם שפרופות. אלא
ל"י שמעון בן לקיש דאמר
מחצלות ממש, בשלמא
של שק ושל ספירא חזו
לפירי ונפוחתא, פ"י כמו
נפח וכברה, כלומר הנה
כלים הן לפיכך מקבלי
טומאה, אלא של שעם
ושל גמי למאי חזו,
ושני חזו לנזיאתא, פירוש
בלשון טיית סודנא, כסוי
קנקנים של יין. כדגרסינן
לבי נזייתא וריטא. איכא
דאמרי בשלמא למאן
דאמר מחצלות כו'. תניא
אמר ר' חנינא כשיודעו
לגולה מצאני זקן אחד
ואמר לי מסככין בבדוריא,

חזיין לפרסי. מסך לפני הפתח ומקבל טומאה הוא כדלמרי' סוף פרק קמח' דצ"ה (דף ט': ושם) מפני מה אמרו וילון טמא: **חזיין לנזייתא.** פ"י בקונטרס לכסות צהן גיגית שעושין צה שער ואי אפשר לומר כן דשעם וגמי לא מקבלי טומאה אלא מתורת כלי עץ דליתקש לשק ובמסכת כלים פ"י [מ"ח] תנן גבי כלי עור וכלי עץ זה הכלל העשוי לתיק טמא ולמיפוי טהור ותנן גמי פכ"ו [מ"ו] במס' כלים עור שעשאו חיפוי לכלים טהור דהא דפליגי התם למשקולת טמא ורבי יוסי מטהר משום דהעשוי לכסות משקולת פעמים שמקבלין צו דבר ור' יוסי מטהר משום דעיקרו לכסוי ונריך לומר הכא שעושין לקבל צהן דבר: **מסככין בבדוריא.** עשויה היא לקבל תמרים כדאשכחן בכתובות פרק נערה (דף נ':) זיל הו ליה מתמרי דעל צדוריא וא"ת אס כן מקבלת טומאה מדרבנן כדף של תחתונים פרק המוכר את הבית (ב"ב דף סו.) והיאך מסככין צה ויש לומר דההיא דלית ליה גדנפא היא העשויה לקבל תמרים והך מוקמינן גדלית ליה גדנפא דההיא דלית עשויה לסיכות וטהורה:

הדרן עלך סוכה

הישן תחת המטה בסוכה לא יצא ידי חובתו. בגמרא מוקי לה שמואל גזוזה עשרה דפחות מכאן לא חשיב אהל להפסיק ומצינן למימר דשמואל לטעמיה דמכשר בפרק קמח' (דף י') תחתונה כשאין צעליונה עשרה אהל לאיך אמוראי דפסלי משום דעליונה חשיבא אהל אע"פ שאינה גזוזה י' הוא הדין דחשיב אהל בגמרא דהויא לה מטה אהל עראי הלכך כולוהו מודו דפחות מעשרה לאו כלום היא: **ראיתם טבי עבדי** שהוא תלמיד חכם. עזב כשר היה כדאיתא בפרק שני דזרכות (דף טו:) וצירושלמי תני שהיה מניח תפילין ולא מיחו צידו חכמים ופריך מחלפא שיטמי' דרבן גמליאל דהא הכא גבי סוכה מיחו צידו חכמים מליטצ צסוכה שהי היה ישן תחת המטה ומשני שהיה עושה כן שלא לפריך אי שלא לדמוק את חכמים ופריך לו חזן לסוכה ומשני דרוזא היה לשמוע דברי חכמים: **תנן התם.** צהלות פ"ג [מ"ז] אהל חור שמרוהו מים ארישא קאי דליירי צביצ שהוא קמור תחת הבית וקמ"ל אע"פ שנעשה ע"י מים או שרשים: יליף

שהן טמאות. אף מדרס דמיוחדות לשכיבה הן ולא לתשמיש אחר: **ועל של טבריא.** קשות הן ואין לך אדם שוכב עליהן: **כיון דליכא דיסיב עליהו.** אין רוב בני אדם רגילין לייחדן לך: **דמקרי וסיב.** ומייחדן לך: **והפניא.** לעיל: **וכן היה ר' דוסא אומר כדכריו.** של ר' יוסי דזו וזו מסככין צה אלמא לאו כלי הוא לקבל טומאה: **גדנפא.** כעין שפה צביצ גזוזה מעט לקבל מה שנותנין צה ועשויה לתשמיש לתת פירות על גבה: **דלית ציה גדנפא.** אפילו כלי לא הויא דלסכך על גבי אהלים עשויה: **שעם.** פווי"ל מין שיפה: **של שק.** מנוזה של עוים: **של ספירא.** ממה שמסמפר מנזרח הסוס ומנצבו: **מעטמין טמא מת.** ולא מדרס דכלי הן ולא לישיבה: **צשלמא למאן דאמר.** חוצלות היינו מוצלי איכא למימר צכל הני דכי לא עבידן לשכיבה כלי הם לתשמיש אחר: **של שעם ושל גמי.** אף על פי שאין נארגים היטב ויש הפרש בין בית ניר לבית ניר: **ראויין הן לננסא דפירי.** פירות גסין שאין יוצאין דרך נקצ קטן: **של שק ושל ספירא.** שנארגים יפה: **חזו לגולקי ולני.** כלים כעין שקין שנותנין צהן קטניות ופירות דקין: **אלא למאן דאמר מחללות ממש.** שהן פשוטין ואין להן בית קיבול: **צשלמא של שק ושל ספירא.** ל"י דוסא אע"ג דלאו לשכיבה עבידי: **חזו לפרסי ונפוחתא.** לילון כנגד הפתח כדמתרגס מסך הפתח (שמות נה) פרסא דתרעא: **נפוחתא.** לפנות צהן הקמין כמות שהן נותנין עליו קמח וכופלין אותן וקושרין צראש הכפל כעין צויטי"ל דלנו: **למאי חזיין.** אליצא דרבי דוסא דאמר לאו לשכיבה עבידן אמאי טמאות שום טומאה: **לנויטא.** לכסות צהן גיגית שעושין צהן שער: **חנייה.** צן אחי רבי יהושע: **כשירדתי לגולה.** כשירד לגולה לעצב שנה כדלמרינן צברכות צהרוזא (דף סג.): **צודיא.** מחללת: **מסככים.** דקממא לסיכות ואינה כלי לתשמיש: קיר. הוא גדנפא:

הדרן עלך סוכה

הישן תחת המטה בסוכה לא יצא ידי חובתו אמר ר' יהודה נזהגין היינו שהיינו ישינים תחת המטה בפני הזקנים ולא אמרו לנו דבר אמר רבי שמעון העושה בטבי עבדו של רבן גמליאל שהיה ישן תחת המטה ואמר להן רבן גמליאל לזקנים ראיתם טבי עבדי שהוא תלמיד חכם ויודע שעבדים פטורין מן הסוכה לפיכך ישן הוא תחת המטה ולפי דרכינו למדנו שהישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו: **גב' והא ליכא עשרה** תרגומא שמואל ב"במטה עשרה תנן התם: **אחד חור** שחררוהו מים או שרצים או שאכלתו מלחת וכן מדבך אבנים וכן סואר של קורות מאהיל על הטומאה רבי יהודה אומר כל אהל שאינו עשוי בידי אדם אינו אהל מאי טעמא דרבי יהודה יליף

לשיחת חולין צעלמא שהיה משתבח צעצדו לצדיחותא צעלמא למדנו ע"פ דרך צדיחותו שהישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו: **גב' סנן הסס.** צהלות קא חשיב את המציאין טומאה: **שחררוהו המים.** כגון צספה גזוזה על הנהר והמים חוטטין מתחתיה ונכנסין ועושין נקצ ארוך: **או שרצים.** כגון חולדות (ב) ואישות: **או שאכלתו מלחת.** שהארץ מליחה ומתבקעת מאליה: **וכן מדבך אבנים.** גדולות הערוכות זו על זו ופעמים שהאחת קדורה על גבי השניס והתחמוטות שוככות זו אלל זו ומפרידות: **זו מנו ויש שם אהל עפח: וכן סואר של קורות.** אף הן קורות הערוכות על גבי קרקע זו על גב זו ועומדות לבנין ויש שם הרבה נקצים ציניהם ויש צהן אהל. כל אלו אס כוית מת צתוך האהל צראשו אחד וכלים צראשו שני נטמאו צהאל המת: **צדי אדם.** מתכוין לעשותו אהל: **אינו אהל.** לטומאה: אהל

(א) פ"י כמו נפה וכברה
ערוך, (ב) לעיל י', (ג) לעיל י', (ד) לעיל י', (ה) אהל
פ"ג מ"ו, (ו) זקמן כ"א, (ז)
(ח) כ"ה: ומופדות,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה או שרצים
כגון חולדות ואישות היא
תשמיש בלא עינים.
ה"ס ד':

לעני רש"י

פרי"ל, סוג של קנה סוף.
בוטי"ל (בוטי"ל).
כברה, נפה.

מוסף רש"י

שהיינו ישינים תחת
המטה. דמטה לגבי סוכה
אהל ארעי הוא שמלכין
אותה ממקום למקום
(לעיל י"א).

רבינו הגנאל (המשך)

וכשבאתי כו'. רב חסדיא
אמר והוא דלית לה
הלכה. וכן הלכה.
ירושלמי רבה בר בר
חנה בשם ר' יוחנן
במחצלות אושא שנו.
אמר ר' אליעזר סתם
מחצלות אושא טמאים
עד שיעשו אהלם, סתם
מחצלות טבריא טהורות
עד שיעשו לשכיבה.
רבנן הורו באלו שעל פתח
החניות שטהורות. הרי
ר' אבא, ארובה טמאה.
מהו לסכך בה, מחלוקת ר'
אליעזר וחכמים. ר' יצחק
בר' אליעזר הרי מדוחק
להתיר ראשי מעדנים
ולסכך בהן, תנין וכן
המתיר ראשי מעדנים
טהורות (תומר) ואת
אמן הכן.

הדרן עלך סוכה שהיא
גבוהה
הישן תחת המטה לא
יצא ידי חובתו.
תרגמה שמואל במיטה
עשרה נעשה אהל והישן
בה אינו ישן בסוכה.
תנן התם באהילות פ"ג
טפח על טפח על רום
טפח מרובע מביא את
הטומאה כו', עד אחד חור
שחררוהו מים (א) פ"י
שנקבחו מים, או שרצים,
או אכלתו מלחת פ"י
ארץ מליחה, וכן מדבך של
אבנים, וכן צבר של קורות
פ"י קורות צבורות זו על
זו. ר' יהודה אומר כל
שאינו בידי אדם אינו אהל,
ומודה בשקיפין ובסלעין.
מאי טעמא דר' יהודה.